

De steen en het woord

Redactioneel De materie zwijgt en dus spreekt de mens voor haar. Zijn woord vult de materie met betekenis. Wie zwijgt, stemt toe. Nu eens niet alleen het woord van de criticus; voorzichtig bouwend op de kwetsbaar ranke pijlers van de theorie. Het komt altijd achteraf, dit woord van de reflectie. Hier gaat het ditmaal ook om het woord als injectie, als initiatie van het architectonisch ontwerp.

Het tweeluik *Sprekende Architectuur*, waarvan deel 1 hier voor u ligt, handelt over de relatie tussen architectuur en betekenis. Een fundamenteel ambigue relatie omdat de architectuur niet alleen een betekenis toegedicht krijgt, maar deze betekenis tegelijkertijd wil verbeelden, wil representeren door middel van haar verschijningsvorm. Juist dit vermogen tot afbeelden zorgt voor de maatschappelijke inpassing van de architectuur. Het is inherent aan het mechanisme; architectuur dient als medium te functioneren. Als zij zwijgt of onverstaanbaar is wordt er niet meer door iedereen geluisterd.

Maar wanneer de noties die de architectuur als betekenisdrager markeren (te) snel van karakter veranderen of in verdeeldheid vervallen, laait het vuur van verlangen op naar een nieuwe betekenisvolle architectuur. Ons tijdsgewricht kenmerkt zich door een collectieve hunkering van de architecten naar een individuele koersbepaling van de architectuur. Een hunkering ook naar identiteit binnen de huidige fragmentatie van de architectonische cultuur, die langzaam maar zeker uit het centrum van het maatschappelijk belang is verstoten en nog slechts als vluchtig medium opzien baart.

Gelijk Odysseus is ook de architectuur op reis. Zij is uitgevaren, nee, losgelagen van de kade en op zoek naar een nieuwe ankerplaats. Kwetsbaar op de golfslag van een genadeloze moderniteit wordt zij meermalen geënterd door illustere figuren. Gemaskerd als kunstenaar, filosoof, poëet of kruisvaarder en getooid met het woord van de kennis beloven zij haar verleidelijk een behouden thuisvaart. In deze OASE vindt u notities van een reisverslag; een verslag van deze zoektocht naar een woord van steen, een baken, een teken om op te bouwen.